

ตลาดหลักทรัพย์
และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อาจารย์นฤมล ชมโฉม

สาระสำคัญ

สถาบันการเงินที่สำคัญ คือ ตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นสถานที่หรือเป็นแหล่งระดมเงินทุนของผู้ลงทุนระยะยาวที่หวังผลกำไรในอนาคต แต่ไม่เหมาะกับการลงทุนระยะสั้น ดังนั้น การศึกษาถึงรายละเอียดและขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ จะเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจของผู้ลงทุนได้ดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ความหมายของตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ คุณสมบัติของบริษัทสมาชิก
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มาตรการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุน

ความหมายของตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์จัดเป็นตลาดทุนประเภทหนึ่ง เป็นแหล่งระดมเงินออมระยะยาวเกิน 1 ปี เป็นแหล่งซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อทำการจัดสรรให้กับผู้ที่ต้องการเงินทุนระยะยาวนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การขยายธุรกิจของผู้ประกอบการ หรือการลงทุนในสาธารณูปโภคของภาครัฐบาล เป็นต้น โดยผู้ที่ต้องการระดมเงินทุนจะออกตราสารทางการเงิน หรือหลักทรัพย์ในตลาดทุน ซึ่งประกอบด้วยหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ พันธบัตรธุรกิจ หน่วยลงทุนของกองทุนรวม หรือใบสำคัญแสดงสิทธิ เพื่อขายให้แก่บุคคลภายนอกหรือประชาชนโดยทั่วไป

ความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Stock Exchange of Thailand - SET) ถือว่าเป็นตลาดทุนที่นักลงทุนให้ความสนใจมาก ตลาดหลักทรัพย์มีบทบาทโดยเป็นแหล่งกลางในการซื้อขายหลักทรัพย์และการระดมเงินทุนที่สำคัญของประเทศ ก่อให้เกิดการลงทุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกช่วยผลักดันและส่งเสริมการพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศให้แข็งแกร่งและก้าวสู่สากล ในขณะเดียวกัน อีกบทบาทหนึ่งที่ตลาดหลักทรัพย์ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งก็คือ การพัฒนาระบบการใช้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และทั่วถึงแก่สาธารณชน เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในกลุ่มผู้ลงทุน และเพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจหลักทรัพย์ในอนาคต

ความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การประกอบธุรกิจไม่ว่าจะดำเนินการในรูปเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ย่อมต้องมีสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบการ อันได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงานและผู้ประกอบการ ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด ธุรกิจอาจจะหยุดชะงักหรือประสบความล้มเหลว ธุรกิจแต่ละประเภทและแต่ละขนาดย่อมต้องการเงินทุนไม่เท่ากัน ธุรกิจขนาดเล็กปริมาณเงินที่นำมาลงทุนส่วนมากเป็นทุนส่วนตัวของเจ้าของเองหรือรวบรวมจากบุคคลในครอบครัว ส่วนธุรกิจขนาดใหญ่ต้องการเงินทุนมากกว่า จึงมักจะหาทุนในรูปของการออกหุ้นจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไป

ความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และพัฒนาระบบต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์ ดำเนินธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การทำหน้าที่เป็นสำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการดำเนินงานดังนี้

1. การรับหลักทรัพย์จดทะเบียนและดูแลการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน
 2. การซื้อขายหลักทรัพย์และการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์
 3. การกำกับดูแลบริษัทสมาชิกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์
- ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูลและการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน

แหล่งที่มาของเงินทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แหล่งที่มาของเงินทุน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีที่มาของเงินทุน 2 แหล่งดังนี้

1. แหล่งเงินทุนภายใน เป็นแหล่งเงินทุนภายใน (Internal Sources) ถ้ามองในแง่บุคคลเดียวเป็นเจ้าของ หรือห้างหุ้นส่วน ได้แก่ เงินทุนที่เจ้าของนำมาลงไว้ ในแง่บริษัท จำกัดได้แก่ เงินที่มาจากการขายหุ้นของบริษัทให้แก่ญาติพี่น้องในครอบครัว นอกจากนี้ ยังได้รับมาจากกำไรสะสมที่ธุรกิจทำมาหาได้ และคงไว้ภายในธุรกิจเพื่อการลงทุนต่อไป

แหล่งที่มาของเงินทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. แหล่งเงินทุนภายนอก เป็นแหล่งเงินทุนภายนอก (External Sources) ได้แก่ การกู้ยืมเงินจากบุคคลภายนอกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การกู้จากธนาคาร การออกพันธบัตร การออกหุ้นเพิ่มทุนหรือหุ้นกู้ การใช้เครดิตของเจ้าหนี้ การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ แหล่งเงินทุนภายนอกแบ่งได้เป็น 3 ชนิดคือ เงินทุนระยะสั้น เป็นเงินทุนที่หามาได้จากการกู้ยืมที่มีกำหนดชำระคืนภายใน 1 ปี ได้แก่ เครดิตทางการค้า ตั๋วเงิน การกู้เงินจากธนาคารและสถาบันการเงิน และเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร เป็นต้น

แหล่งที่มาของเงินทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เงินทุนระยะปานกลาง เป็นเงินทุนที่หามาได้จากการกู้ยืมที่มีกำหนดให้คืนเงินเกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 - 15 ปี ได้แก่ การออกพันธบัตร หรือหุ้นกู้ หรือการกู้ยืมเงินธนาคาร และสถาบันการเงินที่กำหนดระยะเวลาหนาน เป็นต้น และเงินทุนระยะยาว เป็นเงินทุนที่มีระยะเวลาชำระยาวนานกว่าเงินทุนระยะปานกลาง คือตั้งแต่ 5 - 15 ปีขึ้นไป หรืออาจจะยังไม่ใช้คืนจนกว่าจะเลิกประกอบธุรกิจ เช่น การออกหุ้นเพิ่มทุน หรือขายให้แก่บุคคลภายนอกหรือประชาชน

ส่วนประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ฝ่ายผู้กำหนดนโยบาย

ฝ่ายผู้กำหนดนโยบายเป็นฝ่ายที่กำหนดนโยบายประกอบไปด้วย 3 ส่วนดังนี้คือ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของรัฐมนตรีอีกไม่น้อยกว่า 4 คน แต่ไม่เกิน 6 คน เป็นกรรมการ โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านการบัญชี และด้านการเงิน ด้านละหนึ่งคน

ส่วนประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

และให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายและกำกับดูแลในเรื่องการออกหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์การซื้อขายหลักทรัพย์ ตลอดจนองค์การที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ รวมถึงการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ และการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ฝ่ายกำหนดนโยบาย ประกอบด้วยดังนี้

ส่วนประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. ตลาดหลักทรัพย์ มีคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ภายในขอบเขตของกฎหมาย รวมทั้งเป็นผู้กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทำให้การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีระเบียบ

ส่วนประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย กรรมการที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. แต่งตั้ง 5 คน กรรมการที่บริษัทสมาชิกเลือกตั้ง 5 คน และผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ให้เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง 1 คน กรรมการนอกจากผู้จัดการให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และเมื่อครบกำหนดอาจได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ สำหรับผู้จัดการให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละไม่เกิน 4 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ส่วนประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. บริษัทสมาชิก เป็นผู้วางแผนนโยบายเรื่องการทำหนดระเบียบต่าง ๆ ผ่านทางผู้แทน 5 คนที่ได้รับเลือกตั้งให้เข้าไปร่วมอยู่ในคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ ฝ่ายบริหารเป็นผู้รับนโยบายจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ไปดำเนินการให้บรรลุสำเร็จตามนโยบายนั้น โดยฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินการ การเสนอร่างระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์พิจารณา หากระเบียบข้อบังคับใดอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์โดยตรง ถือ เป็นการลงมติกำหนดออกมาเป็นระเบียบปฏิบัติได้ ส่วนข้อบังคับหรือระเบียบใดที่พระราชบัญญัติหรือข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต.อนุมัติ ก็ต้องดำเนินการตามนั้น

ส่วนประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ฝ่ายบริหาร

ฝ่ายบริหารมีผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบต่อคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์
ผู้จัดการมีหน้าที่บริหารกิจการของตลาดหลักทรัพย์ตามนโยบายที่คณะกรรมการตลาด
หลักทรัพย์กำหนด รวมทั้งการบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง ผู้บริหารตลาด
หลักทรัพย์ระดับรองลงไปก็มีรองผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ และผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ

องค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ สถานที่ซื้อขาย
หลักทรัพย์ สมาชิกตลาดหลักทรัพย์ หลักทรัพย์จดทะเบียน และผู้ลงทุน ดังนี้

สถานที่ซื้อขายหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลาด
หลักทรัพย์ไม่ได้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยตรง แต่ทำหน้าที่เพียงควบคุมดูแลในการ
ซื้อขายหลักทรัพย์ให้เป็นไปอย่างมีระเบียบ

องค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หลักทรัพย์จดทะเบียน

หลักทรัพย์จดทะเบียนหมายถึง หลักทรัพย์ที่ได้รับการจดทะเบียนเพื่อให้ซื้อขาย
กันในตลาดหลักทรัพย์ ชนิดหลักทรัพย์ของตลาดจดทะเบียนอาจแบ่งออกเป็น หุ้นสามัญ
หุ้นบุริมสิทธิหุ้นกู้ หุ้นกู้แปลงสภาพ พันธบัตร ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ
(Warrant) หุ้นบุริมสิทธิหุ้นกู้ หรือหน่วยลงทุน และใบสำคัญแสดงสิทธิระยะสั้น
หลักทรัพย์จดทะเบียนมีลักษณะสำคัญคือ จะต้องเป็นหลักทรัพย์ที่ระบุชื่อผู้ถือพร้อมกับ
มูลค่าที่ตราไว้ สำหรับหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิหุ้นละ 10 บาท หุ้นกู้ไม่ต่ำกว่าหุ้นละ
100 บาท

องค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้ลงทุน

ผู้ลงทุนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของตลาดหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนแบ่งได้เป็น บุคคลธรรมดา ประชาชนทั่วไป และนิติบุคคล ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อาจแบ่งเป็นผู้ลงทุนระยะสั้นและผู้ลงทุนระยะยาว

องค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้ลงทุนระยะสั้น หรือนักเก็งกำไร เป็นบุคคลที่เสี่ยงหวังผลกำไรจากหลักทรัพย์ในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยไม่คำนึงถึงเงินปันผลที่ได้รับ อาจซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในวันเดียวกันได้หากมีกำไร ผู้ลงทุนระยะสั้นมักจะสนใจผลตอบแทนในรูปของกำไรจากการขายเป็นสำคัญ จึงควรระวังเกี่ยวกับราคาที่จะลดลงอันเนื่องมาจากภาวะตลาด และจำเป็นต้องติดตามความเคลื่อนไหวของราคาอย่างใกล้ชิด

บริษัทสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์

บริษัทสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์ (Broker) หมายถึง บริษัทหลักทรัพย์และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ และได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์หมายถึง บริษัทจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ให้ประกอบธุรกิจประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ คือ การทำหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์ให้แก่บุคคลอื่น โดยได้รับค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการอื่น

หน้าที่ในการทำธุรกรรมทางการเงิน ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. การค้าหลักทรัพย์ คือ การซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อเปิดบัญชีของบริษัท
2. การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน คือ การให้คำแนะนำแก่ลูกค้าในการซื้อขายหรือการลงทุนในหลักทรัพย์อย่างเหมาะสม โดยได้รับค่าธรรมเนียมเป็นการตอบแทน
3. การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ คือ การรับจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ให้แก่ประชาชน
4. การจัดการกองทุนรวม คือ การจัดการลงทุนตามโครงการ โดยการออกตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ของแต่ละโครงการจำหน่ายแก่ประชาชน และนำเงินที่ได้จากการ

หน้าที่ในการทำธุรกรรมทางการเงิน ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5. การจัดการกองทุนส่วนบุคคล คือ การจัดการเงินทุนให้แก่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป โดยได้รับค่าธรรมเนียมเป็นการตอบแทน

6. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ คือ บริษัทจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้ประกอบธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ควบคู่กันไป

คุณสมบัติของบริษัทสมาชิก

บริษัทที่เข้าเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นต้องมีคุณสมบัติ
ดังนี้

1. บริษัทสมาชิกจะต้องเป็นบริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ
การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งมีฐานะการเงินและผลการดำเนินการดี มี
สมรรถภาพและความพร้อมในการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ มีความสามารถและมี
ประสบการณ์ในธุรกิจหลักทรัพย์รวมทั้งมีความซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณในการ
ประกอบธุรกิจ

คุณสมบัติของบริษัทสมาชิก

2. บริษัทสมาชิกจะได้รับสิทธิให้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และรับบริการต่าง ๆ ที่ตลาดหลักทรัพย์จัดให้มีขึ้น รวมทั้งสิทธิในการเลือกตั้งกรรมการตลาดหลักทรัพย์ ในขณะที่เดียวกัน บริษัทสมาชิกมีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจหลักทรัพย์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด รวมทั้งจัดส่งงบการเงินหรือรายงานต่าง ๆ ตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

การควบคุมและดูแลการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ของบริษัทสมาชิก

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้คอยควบคุมและดูแลให้การประกอบ
ธุรกิจหลักทรัพย์ของบริษัทสมาชิกเป็นไปอย่างเหมาะสม และมีการปฏิบัติตามกฎ
ระเบียบ และข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์อย่างเคร่งครัด ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนด
มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจหลักทรัพย์ให้บริษัทสมาชิกถือปฏิบัติ และ
ควบคุมดูแลโดยให้บริษัทสมาชิกจัดส่งรายงานที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดและเข้าไป
ตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทสมาชิกเป็นระยะ ๆ

การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจ หลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจหลักทรัพย์ให้บริษัทสมาชิกถือปฏิบัติ โดยกำหนดขั้นตอนปฏิบัติงานและรายละเอียดของเอกสารขั้นต่ำที่ต้องมีไว้ เพื่อการควบคุมให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับข้อบังคับ ตลาดหลักทรัพย์ดังนี้

1. การพิจารณารับลูกค้า สมาชิกต้องทำความรู้จักกับลูกค้า โดยจัดให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเพียงพอ เพื่อประเมินการให้ได้ถึงวัตถุประสงค์ในการลงทุนของลูกค้าฐานะทางการเงิน และข้อจำกัดในการลงทุน พื้นฐานความรู้ความเข้าใจการลงทุนของลูกค้าและรูปแบบของการให้บริการที่เหมาะสมของลูกค้า

การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจ หลักทรัพย์

2. การรับคำสั่งซื้อขาย บริษัทสมาชิกจะต้องจัดทำใบคำสั่งซื้อหรือขาย ใบยกเล็ก คำสั่งซื้อหรือขาย พร้อมทั้งให้ลูกค่าง่ายมือชื่อให้ครบถ้วน ตามคำสั่งที่ได้รับจากลูกค้า ทุกครั้ง ยกเว้นกรณีลูกค้าสั่งซื้อหรือขายทางโทรศัพท์ นอกจากนี้ จะต้องตรวจสอบวงเงิน และยอดหุ้นคงเหลือในบัญชีลูกค้าแต่ละรายทุกครั้งก่อนดำเนินการซื้อหรือขายตาม คำสั่งของลูกค้า

3. การปฏิบัติตามคำสั่ง ซื้อขายหลักทรัพย์ บริษัทสมาชิกต้องบันทึกคำสั่งซื้อหรือ ขายหลักทรัพย์ในทะเบียนรับคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ประจำวัน เรียงลำดับคำสั่งที่ ได้รับทั้งหมดในแต่ละวัน ไม่ว่าจะ เป็นรายการที่ซื้อขายได้หรือไม่ก็ตาม

การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจ หลักทรัพย์

4. การแจ้งผลการซื้อขาย และการจัดทำบันทึก การแจ้งผลการซื้อขายและการจัดทำบันทึกการขายหลักทรัพย์ บริษัทสมาชิกต้องแจ้งผลการดำเนินงานซื้อขายให้ลูกค้าเป็นลายลักษณ์อักษร ภายในวันทำการถัดจากวันที่ซื้อหลักทรัพย์ และให้ลูกค้าลงลายมือชื่อในใบยืนยันการซื้อขายดังกล่าวให้ครบถ้วน เว้นแต่กรณีจัดส่งทางไปรษณีย์ ให้บริษัทสมาชิกจัดเก็บหลักฐานการจัดส่งใบยืนยันการซื้อขายทางไปรษณีย์ นอกจากนี้ บริษัทสมาชิกต้องจัดให้มีเอกสารและรายงานเพื่อใช้ในการควบคุมตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจ หลักทรัพย์

5. การจัดทำบันทึก การส่งมอบ การจัดทำบันทึกการส่งมอบ การรับมอบ และ การจัดเก็บหลักทรัพย์ บริษัทสมาชิกต้องออกใบส่งมอบหลักทรัพย์ หรือใบรับมอบหลักทรัพย์ให้กับลูกค้าทุกครั้งที่มีการรับหรือส่งมอบหลักทรัพย์ กรณีโอนหลักทรัพย์ระหว่างลูกค้าบริษัทสมาชิกต้องจัดทำหนังสือโอนบัญชีหลักทรัพย์ระหว่างลูกค้า พร้อมทั้งให้ลูกค้าลงลายมือชื่อให้ครบถ้วน

6. การชำระราคา บริษัทสมาชิกต้องออกเอกสารใบชำระราคาค่าหลักทรัพย์ให้กับลูกค้าทุกครั้ง โดยแสดงยอดเงินสุทธิจากการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งดอกเบี้ยและค่าใช้จ่าอื่น ๆ ที่เกิดจากการซื้อขายหลักทรัพย์

การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านธุรกิจ

หลักทรัพย์

7. การจัดเก็บเอกสาร บริษัทสมาชิกต้องจัดเก็บเอกสารไว้เป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี นับตั้งแต่วันที่จัดทำ เว้นแต่การจัดเก็บแฟ้มประวัติลูกค้า ให้จัดเก็บเป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี นับแต่วันที่ได้มีการยกเลิกสัญญาาระหว่างกัน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามที่ได้กำหนดไว้เป็นครั้งแรกในพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือ การเป็นศูนย์กลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ ทำหน้าที่ส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนในประเทศ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในประเทศ และให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ให้การซื้อขายหลักทรัพย์มีสภาพคล่องอยู่ในระดับราคาที่สมเหตุสมผล เป็นไปอย่างมีระเบียบและยุติธรรม ให้ตลาดหลักทรัพย์มีสภาพเป็นนิติบุคคลดำเนินงานโดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกัน

มาตรการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุน

หน้าที่และความรับผิดชอบหลักที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของตลาดหลักทรัพย์คือ การออกมาตรการและบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุน โดยกำกับดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์ดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบ โปร่งใส ยุติธรรม โดยกำกับให้บริษัทสมาชิกดำเนินธุรกิจการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์อย่างถูกต้อง ได้มาตรฐาน และมีจรรยาบรรณ ให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส ครบถ้วน และเผยแพร่ข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยนั้นไปสู่ผู้ลงทุนอย่างทั่วถึงและทันเหตุการณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจ และเพิ่มพูนความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยมาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

พัฒนาคุณภาพของบริษัทจดทะเบียน

ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนพัฒนาคุณภาพของบริษัททั้งด้านระบบการควบคุมดูแลและตรวจสอบภายใน การจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีที่เป็นที่ยอมรับ และเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน โปร่งใส และน่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้ลงทุนทราบประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุน

เพิ่มประโยชน์ตอบแทนจากการลงทุน

ตลาดหลักทรัพย์มีนโยบายส่งเสริมให้มีการเพิ่มผลประโยชน์ตอบแทนจากการลงทุนเพื่อดึงดูดให้ผู้ลงทุนมีความสนใจในการเข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์มากขึ้น เช่น ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สิทธิการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน สามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนได้รับผลประโยชน์จากสิทธิในการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุนได้ โดยไม่ต้องใช้เงินอีกส่วนหนึ่งไปจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน และยังช่วยให้ผู้ลงทุนต่างประเทศที่มีข้อจำกัดในการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน สามารถรับผลประโยชน์จากสิทธิดังกล่าวในส่วนของตนได้อย่างเต็มที่

เสริมสร้างเสถียรภาพและสภาพคล่อง ในการซื้อขายหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ได้พยายามใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้กลไกตลาดมี
บทบาทและทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น การนำมาตรการหยุดพักการซื้อขาย
หลักทรัพย์ชั่วคราวกรณีมีเหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ลงทุนมีเวลาไตร่ตรองข้อมูล
ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือการปรับช่วงการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ระหว่างวัน เพื่อให้
ราคาซื้อขายหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงตามกลไกตลาด และสะท้อนปัจจัยพื้นฐานได้ดี
ยิ่งขึ้น

สร้างความน่าเชื่อถือต่อตลาดหลักทรัพย์โดยกำกับดูแล การซื้อขาย

สร้างความน่าเชื่อถือต่อตลาดหลักทรัพย์โดยกำกับดูแลการซื้อขายเพื่อคุ้มครอง
ประโยชน์ของผู้ลงทุนและสร้างความโปร่งใสในกระบวนการซื้อขาย ตลาดหลักทรัพย์ได้
พัฒนาระบบตรวจสอบการซื้อขายด้วยคอมพิวเตอร์ และระบบแจ้งเตือนความผิดปกติ
ในการซื้อขายหลักทรัพย์ ที่อาจเกิดขึ้นจากการสร้างราคา หรือการใช้ข้อมูลภายในเพื่อ
ประโยชน์ในการซื้อขาย ซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้ลงทุนโดยทั่วไป

พัฒนาช่องทางเผยแพร่ข้อมูลและจัดกิจกรรมส่งเสริม ความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน

ตลาดหลักทรัพย์ได้พัฒนาช่องทางเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ข้อมูลบริษัทจดทะเบียน และงบการเงิน ให้มีรูปแบบหลากหลายและสะดวกต่อการใช้งานของผู้ลงทุนทั้งเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต และซีดี-รอม นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ยังจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ลงทุน ทั้งการฝึกอบรมและสัมมนาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้ผู้ลงทุนมีพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นในการวิเคราะห์และตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และศักยภาพของตนเอง

พัฒนาช่องทางเผยแพร่ข้อมูลและจัดกิจกรรมส่งเสริม ความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน

ตลาดหลักทรัพย์เป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการระดมเงินออมและจัดสรรเงินทุนในตลาดทุน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้นเป็นวิถึทางหนึ่งของการวางแผนออมเงินระยะยาว โดยผู้ลงทุนสามารถเลือกลงทุนซื้อหลักทรัพย์ในธุรกิจที่คาดว่าจะประสบความสำเร็จ การลงทุนในหลักทรัพย์เช่นนี้นอกจากจะช่วยรักษามูลค่าที่แท้จริงของเงินทุนแล้ว อาจให้ผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนในรูปแบบอื่น หากผู้ลงทุนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างพอเพียง

ข้อควรระวังในการซื้อขายหลักทรัพย์

เนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์มีกระบวนการซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ผู้ลงทุนทุกคนควรตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ทุกชิ้นอย่างละเอียดดังนี้

คำสั่งซื้อ-ขายหลักทรัพย์

เนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์มีกระบวนการซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ผู้ลงทุนทุกคนควรตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ทุกชิ้นอย่างละเอียดดังนี้

คำสั่งซื้อ-ขายหลักทรัพย์

ในกรณีที่ส่งคำสั่งซื้อ - ขาย ณ ห้องการค้าหลักทรัพย์ ต้องมั่นใจว่าเขียนรายละเอียดต่าง ๆ ครบถ้วน, ทั้งชื่อและรหัสลูกค้า ชื่อหลักทรัพย์ จำนวนและราคาหุ้นที่ถูกต้องชัดเจน และลงชื่อกำกับท้ายคำสั่งทุกครั้ง และไม่ควรหยิบคำสั่งซื้อมาขายมาเขียนสลับกัน เพราะจะเสียโอกาสและเงิน

CONTRACT และ INVOICE

Contract และ Invoice เป็นเอกสารซึ่งโบรกเกอร์จะส่งมาให้ผู้ลงทุนลงชื่อเพื่อรับทราบการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างเป็นทางการ **Contract และ Invoice** จะออกมาคู่กันรายการที่สั่งว่าได้ซื้อหรือขายหุ้นเมื่อใด หุ้นอะไร จำนวนและราคาเท่าไร รวมเป็นเงินที่จะต้องจ่าย (กรณีซื้อ) หรือได้รับ (กรณีขาย) เท่าไร หักค่าคอมมิชชั่นแล้วจะเหลือเงินเท่าใด ต้องตรวจสอบตัวเลขและรายละเอียดทั้งหมดว่าถูกต้องแล้ว จึงลงลายมือชื่อสำเนาเอกสารจากโบรกเกอร์ทุกชิ้นจะต้องเก็บรักษารวมรวมให้เป็นระบบและครบถ้วน เพราะจะเป็นหลักฐานสำคัญเพื่อตรวจสอบในกรณีมีเหตุผิดพลาดเกิดขึ้น

รายงานยอดหลักทรัพย์คงเหลือในบัญชี

บางครั้งผู้ลงทุนอาจหยุดการซื้อขายไประยะหนึ่ง แต่ทุกสิ้นเดือนโบรกเกอร์ จะแจ้งยอดหลักทรัพย์คงเหลือในบัญชีมาให้ เหมือนกับที่ธนาคารพาณิชย์แจ้งยอดบัญชี กระแสรายวันให้ในช่วงสิ้นเดือน จะต้องตรวจสอบความถูกต้องว่าหลักทรัพย์ยังคงมีอยู่ ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่เพราะโบรกเกอร์อาจมีลูกค้ายาก หรือระบบคอมพิวเตอร์อาจ ทำงานคลาดเคลื่อน ทำให้ยอดหลักทรัพย์คงเหลือผิดพลาดไป หากเกิดความผิดพลาด หรือหากไม่แน่ใจ ควรติดต่อกลับไปยังเจ้าหน้าที่การตลาดของโบรกเกอร์ที่ดูแลบัญชีให้ ตรวจสอบซ้ำได้

ในกรณีที่ใช้บัญชีมาร์จินในการซื้อขายหลักทรัพย์

ควรตรวจสอบเพิ่มเติมถึงวงเงินคงเหลือ อัตรามาร์จินที่อาจเปลี่ยนแปลงไป หรืออื่น ๆ ต้องละเอียดมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะระบบการซื้อ - ขายด้วยบัญชีมาร์จินมีความซับซ้อน ตัวเลขเคลื่อนไหวทุกวัน และมีรายละเอียดขั้นตอนมาก จึงควรศึกษาเพิ่มเติม โดยการสอบถามจากโบรกเกอร์ที่ผู้ลงทุนเป็นลูกค้าหรือกำลังจะเป็นลูกค้า เพื่อขอทราบคำอธิบายที่ชัดเจน

หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตลาด หลักทรัพย์

1. มีอำนาจหน้าที่วางนโยบาย ควบคุมดูแลการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ และปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการรับหลักทรัพย์จดทะเบียน
2. รับหลักทรัพย์ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ เกี่ยวกับการรับหลักทรัพย์จดทะเบียน
3. ห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนรายใดรายหนึ่งในตลาดหลักทรัพย์เป็นการชั่วคราว โดยกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร เช่น ให้ขึ้นเครื่องหมาย NP, NR, SP เป็นต้น

หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตลาด หลักทรัพย์

4. ห้ามสมาชิกรายใดรายหนึ่งเข้าทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นการชั่วคราว โดยกำหนดระยะเวลาตามที่เหมาะสม

5. เพิกถอนการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน การสั่งรับหลักทรัพย์หรือเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน ให้ตลาดหลักทรัพย์ประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ทำการของตลาดหลักทรัพย์และเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบก่อนวันที่หลักทรัพย์ดังกล่าวถูกเพิกถอนการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน

หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตลาด หลักทรัพย์

6. เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ลงทุน และให้การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ เป็นไปโดยเรียบร้อย คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจสั่งให้บริษัทจดทะเบียน กระทบการหรืองดเว้นกระทำการในเรื่องใด ๆ ตามความจำเป็นและสมควร

7. ตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจฟ้องร้องบังคับคดีเรียกค่าเสียหาย เพื่อประโยชน์ของ ผู้ถือหลักทรัพย์ทั้งปวง

8. มีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการตลาดหลักทรัพย์ เพื่อดำเนินกิจการอย่างใด อย่างหนึ่งของตลาดหลักทรัพย์ ตามที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์มอบหมายได้

ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นผู้สร้างอุปสงค์ในตลาด และเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ราคาหลักทรัพย์ในตลาดขยับตัวขึ้นลง การขยับตัวจะเป็นไปในรูปแบบค่อยเป็นค่อยไปหรือขึ้นลงอย่างรวดเร็ว ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบนี้ที่สำคัญ ผู้ลงทุนแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

1. ไม่ชอบเสี่ยง (Conservative) เป็นการเล่นหุ้นแบบเน้นความปลอดภัยของเงินทุนเป็นสำคัญ
2. ชอบเสี่ยง (Enterprising) การลงทุนลักษณะนี้ผู้ลงทุนมีความกล้าเสี่ยงมากขั้น จะขายและซื้อหุ้นบ่อยครั้ง โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าต้องการได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน
3. นักเก็งกำไร (Speculator) เป็นนักเล่นหุ้นที่ซื้อหุ้นซึ่งมีความเสี่ยงสูง โดยหวังผลตอบแทนในรูปของกำไรจากการขายหุ้นภายในระยะสั้น ๆ และไม่หวังเงินปันผล การเล่นหุ้นลักษณะนี้มีลักษณะแบบเก็งกำไร ผู้เล่นจะต้องอาศัยความชำนาญ ความรู้ และการตัดสินใจที่รอบคอบรวดเร็ว อาศัยจังหวะการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นเป็นสำคัญ

บทสรุป

ตลาดหลักทรัพย์เป็นแหล่งระดมเงินทุนของนักลงทุนระยะยาวที่หวังผลกำไรในอนาคตแต่ไม่เหมาะกับการลงทุนระยะสั้น ดังนั้น การศึกษาถึงรายละเอียดและขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ จะเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจของนักลงทุนได้ดียิ่งขึ้น

การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะเกิดขึ้นได้และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วยตลาดหลักทรัพย์ หลักทรัพย์ ผู้ลงทุน บริษัทสมาชิกและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือ ก.ล.ต.

แบบฝึกหัด

1. ท่านคิดว่าตลาดหลักทรัพย์เป็นสถาบันการเงินประเภทใด และมีความสำคัญต่อผู้ลงทุนอย่างไร
2. จงอธิบายถึงคุณลักษณะของสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาโดยละเอียด
3. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเหมาะสำหรับนักลงทุนรายย่อย ที่ต้องการเก็งกำไรจากการลงทุน ท่านเห็นด้วยกับประโยคดังกล่าวหรือไม่ และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างไร
4. จงอธิบายมาตรการที่ทำให้ความคุ้มครองของผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
5. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์ประกอบด้วยบุคคลกี่ฝ่ายและมีหน้าที่อย่างไรบ้าง

